

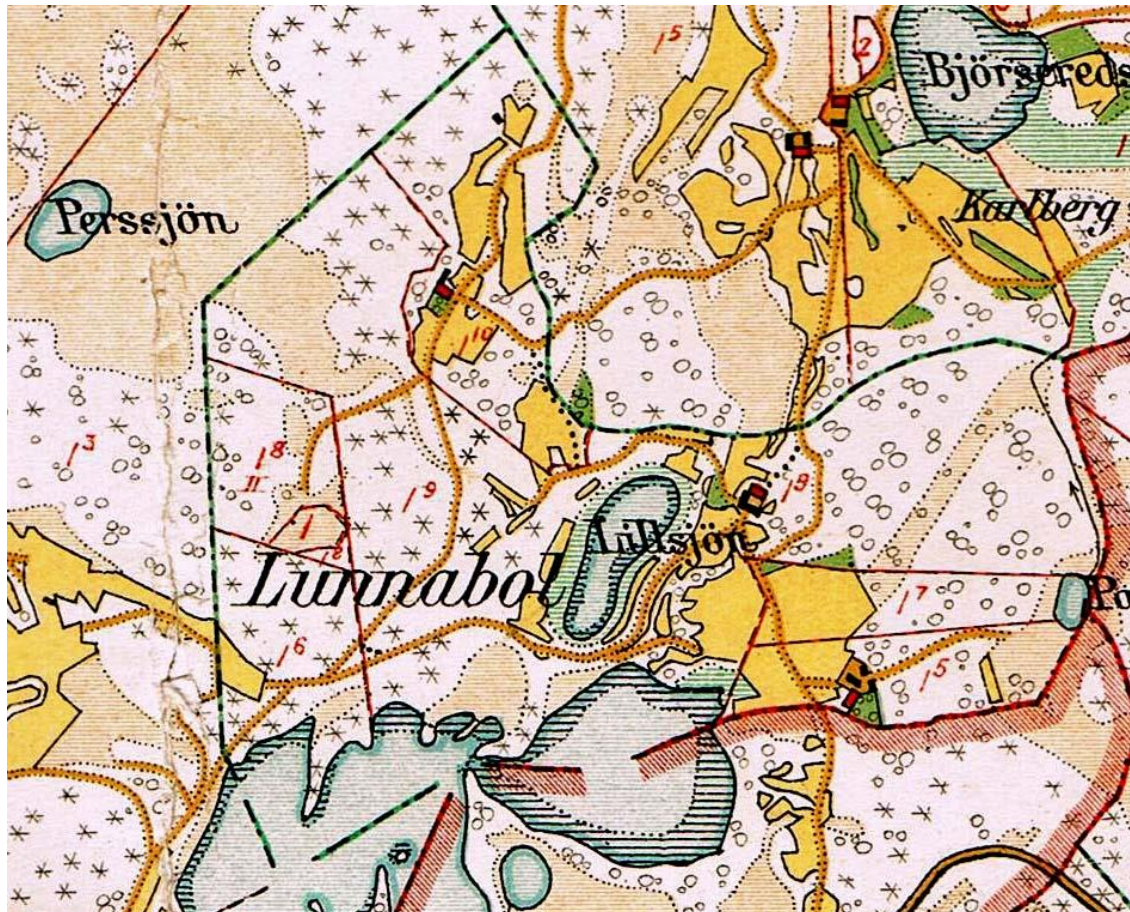
Backstugor, torp och gårdar i Lunnabol

En inventering och berättelser om människor och bebyggelse
från 1700-talet till nutid
i byn Lunnabol i Öfre skogsbygdens rote, Vessige socken

LUNNABOL

Ur hembygdsboken (Vessige Alfshög, två socknar i Ätrands dalgång, Sven Larsson 1996): Namnet Lunnabol "kommer av lund, dunge, och sista leden bol betecknar ett nybygge. Vid laga skiftet här 1875 fanns det gårdsbyggnader i tre längor som inneslöt en gårdsplan. Här bodde tre bönder med sina familjer som sambrukade eller sämjedelat hemmanet. Vid skiftet fick den som ägde större delen, 3/16 mtl, stanna kvar medan de båda andra, vardera 1/32 mtl, skulle flytta ut. En av dem uppförde nya byggnader på sitt skifte (1:2), däremot inte den andre." anm. se beskrivning av byggnaderna längre fram

Lunnabols gräns utmärkt med streckad grön linje och fastighetsbeteckningar med röda siffror (ekonomiska kartan **1925**)

Beskrivning till kartbilden:

Fastighet 1:5 areal 5,1 ha, varav prod. skogsmark 2,4, Ägare: B.J.Andersson. Ägostyckn 1908
 1:6 areal 5,6 ha, varav prod. skogsmark 4,8. Ägare: J.A.Johansson. "
 1:7 areal 3,7 ha, varav prod. skogsmark 1,9. Ägare: B.J.Andersson. "
 1:8 areal 3,9 ha, varav prod. skogsmark 3,3. Ägare: J.A.Johansson. "
 1:9 areal 41,2 ha, varav prod. skogsmark 29,3. Ägare A.Karlsson. Ägostyckn 1907
 1:10 areal 10,8 ha, varav prod. skogsmark 7,0. Ägare: J.A.Johansson. "

På 1:5, 1:9 och 1:10 finns byggnader.

Lillsjön 1,8 ha, av Porssjön 0,3 ha, av Sjösgårdessjön 6,7 ha.

Längst upp finns en liten svart fyrkant, som markerar en linbasta. Lyckan intill kallas än idag "Bastelyckan".

Enligt Hallands landsbeskrifning 1729 var No 1 Lunnabol "Mattis" ett utsockne frälsehemman om ¼ mantal. På gården fanns en åbo, Mattis Andersson med hustru, piga och 3 skattfrie inhyses eller backstuguhjon.

När laga skiftet fastställdes 1878 hette de tre hemmansägarna: Bengt Persson (1:2 ca 21 tunnland), bröderna Nils Johan Carlsson (1:3 ca 15 tnl) och Anders Carlsson (1:4 ca 103 tnl) samt torparen Eric Svensson i Skogslyckan (på 1:4).

Lunnabol 1:2 blev 1:5 och 1:6 och 1:3 blev 1:7 och 1:8 vid ägostyckningar 1908. 1:4 blev 1:9 och 1:10 vid ägostyckning 1907. 1:5, 1:7 och 1:9 sammanlades 1954 till 1:12. 1:10 ingår från omkr 1950 i Björsered 1:5. 1:6 och 1:8 ingår från 1972 i Sjösgårde 1:7. 1:11 avstyckad från 1:5. 1:13 avstyckad från 1:12.

Det har funnits 5 bostadshus i Lunnabohl, vad vi kan förstå; först de tre sammanbyggda gårdarna med vardera 3 bostadshus (där OK Gläntans hus nu ligger). Gården 1:2 byggde nytt bostadshus efter 1878 och byggnaderna på gamla torpet Skogslyckan användes (kanske efter ombyggnad) åtminstone till 1930. Från mitten av 1800-talet har det ändå ibland varit svårt att veta var familjerna bott. Vi hoppas att vi placerat dem rätt.

Lunnabol var frälseägt, av utsocknes adel, men vi har endast stött på en adelsman, generalmajor Hierta, som ägde hemmanet 1698 enligt jordeboken. I mantalslängder och husförhörlängder nämns inte ordet ägare förrän 1785, och då för prosten Kjerrulf

Mattis Anderssons föräldrar hette Anders Nilsson och Kierstin Jonsdotter, födda runt 1660. De var åbor på hemmanet från 1688 till 1724, då sonen Mattis tog över.

1724-1769

Mattis Andersson	född 1702-09-06 i Lunnabol	död 1768
Karin Jönsdotter	1692? i Sjönevad	1769

Barn: Jöns f 1729, Ingierd f 1726 och Nils f 1730 d 1747.

Syskonen Jöns och Ingierd brukade gården från 1749 till 1765, då Ingierd gifte sig med Per Jeppesson och de tog över gården. Jöns gifte sig 1769 med Karin Nilsson och blev "boendes på Hallen". Mattis dog av en bröstsjukdom och Ingierd av "ålderdom och bräcklighet".

1765-1791

Per Jeppesson	född 1736-02-18 i Björsered	död 1814
Ingierd Mattisdotter	1726-02-18 i Lunnabol	1795

Barn: Ingeborg f 1766 och Margareta f 1768.

Per är son till Jeppe Bengtsson i Björsered (se Björseredshäftet). Familjen flyttade till stugan vid Lunnabol år 1791, utfattiga. Hustrun dör 1795, 69 år gammal av åldersbräcklighet.

Bland sockenstämmoprotokollen finns en lång lista med Vessige-bor, som inte kunde betala tillbaka sitt lån av lånespannmålen vid missväxt på 1780-talet. För Per Jeppesson har noterats: "Varit ganska fattig under hela sin åbotid, som tillkommit dels genom missväxt på dess bebodda magre hemman, dels genom sjuklighet. Hans egendom i kreatur och andra lösörens belopp dock, då den på Frälseägarens anstalt försålles genom auktion den 24/11 1784, samma år början november nästföljande blev hemmanet utsynat till 41 daler 16 sh spec. hvaraf Frälseägaren gjorde sig för innestående ränter och husevite betald, men till betalning sist lånespannmålen, som samma år var av Bonden erhollen blef vid detta tillfälle intet afsatt."

Dottern Ingeborg gifte sig 1798 med Anders Hansson, åbo i Korsgård och dit flyttade också Per efter hustruns död tillsammans med dottern Margareta, som var sjuk och oförmögen till arbete.

Vessiges kyrkoherde, prosten Johan Christoffer Kjerrulf står som ägare av hemmanet **1785** och verkar alltså vara den som friköpte frälsehemmanet. Det arrenderades ut till Jonas Arfvedsson och hans hustru Bengta Olofsdotter, båda födda omkr 1760, under åren **1791-1806**. Barnen Olof och Anna föddes i Lunnabol 1792 resp. 1798.

Prosten Kjerrulf dog 1804, 67 år gammal i en bröstsjukdom. Han var kyrkoherde i Vessige 1770-1804 (läs om honom och prästsläkten Kjerrulf i hembygdsboken sid 27).

Prostinnan Johanna Catrina Kjerrulf Dahlgren, gift med Kjerrulf 1786, hon var hans 2:a hustru, flyttade till Lunnabol med sitt hushåll efter mannens död. Man kan tycka att det är egendomligt att hon ville bosätta sig i denna, som man förmodar, enkla bostad efter att ha bott i prästgården. Men så var det enligt husförhörslängderna. I prästgården bodde nu den nye kyrkoherden, Torbjörn Grimberg, men 1824 var det åter en Kjerrulf, som var kyrkoherde, nämligen Johan Chr. Kjerrulfs son Mårten (Martin) Kjerrulf (1824-1862). Hans dotter gifte sig med nästa kyrkoherde i Vessige, C. Edv Hagstedt.

1807-1821

Johanna Cathr. Kjerrulf f Dahlgren född 1762-09-07 i Drängsered, död 1821
Barn: Mårten (Martin) f 1792, Isaack f 1795, Anna Johanna f 1796 och Hanna Maria f 1802.

Gården sköttes av drängen Johannes Bengtsson, och i hushållet fanns också ett par äldre damer samt piga. Sönerna bodde säkert i sin resp studieort, Mårten "frequent Academien" och Isaack "frequent Gymnasium".

1817 flyttade dottern Hanna "Mamsell Hanna" till kapten Carl Henric Lilliehöök och hans maka Christina Margareta Rajalin på Bjerrome säteri. Makarna var barnlösa och hade tagit sig an 4 flickor, som att döma av deras efternamn säkert alla var "av bättre familj" (se Bjerromehäftet). Efter kaptenskans död 1832 spreds flickorna åt olika håll. Mamsell Hanna, som då var 30 år gammal, flyttade till Veinge. Prostinnan dog 59 år gammal, också hon i en bröstsjukdom.

Ur bouppteckningen 1821: Hemmanet värderades till 270 riksdaler. 3 kor och 2 kalvar värderades till 31 rdr. Det fanns många saker, möbler och textilier i boet och prostinnan hade 2 sidenklänningar (tills värderade till 5 rdr). Böcker: religiös litteratur, 1 hushållslexikon och 1 läkarbok. Tillgångar totalt 631 rdr, varav en fordran på sonen, magister Martin, på 44 rdr. Skulder: 143 rdr, vari bl.a. ingick begravningskostnader för 27 rdr, inestående års kronoskatt 3 rdr, skuld till kh Grimberg 12 rdr och skuld till en piga på 14 rdr.

Det framgår inte av kyrkoböckerna vart Isaack Kjerrulf flyttade. Systemen "Demoiselle Anna Johanna" bodde i några år i prästgården hos brodern Martin innan hon 1830 flyttade till Länghems församl. Prostinnans dräng och piga, Johannes och Ingierd, som gift sig 1811, köpte gården 1835 för 944 riksdaler och 32 öre.

Omkr 1810-1850

Johannes Bengtsson	född 1783-09-26 i Drängsered	död 1850
Ingierd Christensdotter	1782-11-24 i Torup	1841

Barn: Johan Christoper f 1811, Beata Helena f 1815 och Anders f 1821.

med den här fastigheten inom släkten och mycket rörigt både i husförhörslängd och i ledningsbok för fastighetsregistret.

Henning Carlsson, f 1858 i Lunnabol har berättat följande om Bengt Persson. Hennings bror Anders var gift med Bengt Perssons dotter Elna (berättelsen ingår i Jöns Lundsgårds uppteckningar på 1940-talet under rubriken "Obesuttna").

"Bengsen (Bengtsson) på Lunnabo, var träskomakare. Han hade ett litet förpantningstorp där, på vilket han nått och jämt kunde föda 2 kor och ett par getter. När han tillverkat så där 60-70 par träskor hävde han dem på sin gamla kärra, spände för korna och körde till Halmstad för att sälja träskorna. Han sålde dem dels på torget, dels hos handlare inne i staden. Priset på träskor höll sig i den tiden omkring 16 öre eller 17 öre pr par som voro avsedda för vuxna personer, och något lägre för barnträskor.

Köra till Halmstad med ett par små magra kor var ingen lätt resa, ty det var väl bortåt sex mil från Lunnabo till Halmstad. Vägen gick över Stålned och Elmås i Abilds socken (Lunnabo låg ju nära Abilds gräns). Sedan över Kättebo, Störsjö, Bjärnared i Asige socken, Bredhult, Gräsås och Lya i Slättåkra samt ut till Kvibille gästgivaregård. Sedan gick det stora landsvägen ned till Halmstad. Han körde förstås mest sommartiden för då kunde korna taga födan utmed vägen så långt skogsbygden räckte. När han kom neråt slättbygden var det ju inte värt att beta på åker och ängar utan då lade "Bengsen" sig ned på vägkanterna eller vägdikena och repade gräs med händerna och det gav han så korna när han rastade eller sedan han kommit fram till staden.

Bengsen behövde 2 hela dagar och det mesta av nätterna också innan han kom fram till Halmstad. Han brukade taga logi på ett par små torpställen några timmar på förnatten, och sista natten i Kvibille gästgivaregård. Där var alltid en hel mängd stadskörare uppe ifrån skogsbygderna som hyste in sig där över natten.

Framkommen till staden sålde Bengsen ut sitt lager av träskor och sedan körde han till sin "paktare" (ett slags förlagsman). Denne köpte upp lite träskoträ, lejde så Bengsen till att göra träskor av detsamma samt sålde sedan ut träskorna själv. Bengsens kor födde han under tiden på en markskift, som han hade utanför staden. På så sätt kunde Bengsen hållas i Halmstad flera veckor i sträck. I regel lämnade ju korna en skvätt mjölk, som fick utgöra ersättning för deras foder och så kunde Bengsen spara en slant med sig hem från en sådan period.

Torpet fingo hustrun och barnen sköta. När korna var borta fick de reda sig med den mjölk getterna kunde lämna."

Bengt Persson avled på Halmstads lasarett 67 år gammal. Vid hans död 1883 vistades sönerna Johan och August "på utrikes ort", Edvard hade övertagit gården 1:2 och Elna hade gift sig med Anders Carlsson i Lunnabol. 1890 var Sven stenhuggare i Stafsinge. Hedwig Sofia flyttade till Falkenberg 1885 och modern 1898. 1900 är hon folkbokförd i sonen Svens familj på Sandgatan i Falkenberg.

Ur bouppteckningen 1883: några gårdsredskap; vagn, plog, **träskoverktyg** och slipe. 1 ko värderad till 40 rdr, några få möbler och lite husgeråd. Men, vilket var ovanligt, "kontanta penningar vid dödstillfället" 189:55. Utestående fordringar genom reverser 748:67. Tillgångar totalt 1.035 kronor och skulder 102:55; skuld till Halmstads lasarett på 58:55 och begravnings- och bouppteckningskostnader 44 kronor.

1872-1889

Edvard Bengtsson

född 1852-11-20 i Alfshög

Josefina Albertina Ekeröth

1857-02-04 i Drängsered

Barn: Carl Birger f 1882, Henning Sigfrid f 1884 och Jenny Victoria f 1885.

Enligt beslut vid laga skiftet skulle gården flyttas ut. Det bör ha varit Edvard Bengtsson som byggde upp den nya gården, där Lunnabol 1:5 är beläget på 1925 års karta. Kanske flyttade man gårdens gamla byggnader. Familjen flyttade till Amerika 1889.

Beskrivning av Bengt Perssons åbyggnader i lagaskifteshandlingarna 1878:
 ”Manhuset 15 fot långt, 11 fot brett, 7 fot högt, af timmer under halmtak. Innehåller stuga med spis samt loft. Ladugården af plank, furu och gran, 40 fot lång, 16 fot bred, 6 fot hög. Indelt till fähus, loge och 2ne lador. Husen i någorlunda hjälpligt skick.”

1889-1895

Olander Persson född 1855-05-25 i Slättåkra
 Gustafva Josefina Svensdotter 1857-02-27 i Drängsered
Barn: Selma Alfrida f 1886, Gerda Eugenia f 1888, Carl Nelander f 1890 och Hjalmar f 1893

Familjen flyttade till Alfshög 1895 och sedan vidare till Dämnhult i Drängsered. Från 1890 står Sven Henning Eriksson som ägare till 1/128 mtl av gården och från 1896 står Johan August Johansson som ägare av 7/128 mtl. Karl Johan Andersson får lagfart på 1/128 mtl 1898 (läs mera om de sistnämnda under Lunnabol 1:10).

1890-1898

Sven Henning Eriksson född 1864-03-27 i Skogslyckan
 Albertina (Alma)Bernhardina Eliasdotter 1862-07-09 i Ljungslätt
Barn: Ernst f 1891, Ivar f 1893 och Adolph f 1897

Henning och hans hustru var båda torparbarn, han från torpet Skogslyckan och hon från granntorpet Ljungslätt. Familjen flyttade till Sjösgårde 1898, där berättelsen om dem fortsätter.

1905 flyttade Severin Cederberg in med sin familj från Hovgård i Sörby. Han köpte också gården Lunnabol 1:3 och fick 1908 ägostyckat 1:2 till 1:5 och 1:6 och 1:3 till 1:7 och 1:8.

Lunnabol 1:5

1905-1918

Severin Cederberg född 1849-04-05 i Årstad
 Josefina Vilhelmina Jansson 1850-05-30 i Gunnarstorp
Barn: Maria Potentia f 1877, Carl Fredrik f 1883, Oscar Vilhelm f 1887, Vilhelmina f 1892 och Axel Harry f 1901

Vid vigseln 1874 står Severin som träskoarbetare i Gunnarstorp och han kallade sig Pettersson (efter sin far Petter Cederberg). Hustrun var dotter till Johannes Jansson och Johanna Maria Hallonlöf i Gunnarstorp.

1918 flyttade makarna med de två äldsta barnen till Korndal, där de blir ”husägare”. Severin dog i Korndal 1925 av hjärtförslamning, 76 år gammal. Änkan dog 1946 i Korndal, hon blev 95 år. Maria och Carl Fredrik, båda ogifta, hade en läskedrycks-tillverkning i huset på Korndalsvägen 5. Carl Fredrik dog 1955 i Korndal och Maria 1965 på Älvgården.

Oscar Wilhelm, också han ogift, kallade sig direktör och drev hotellrörelse bl a i Alingsås och Mariefred. Som äldre flyttade han tillbaka till Vessigebro och hyrde en lägenhet på Brogatan. Han dog 1965. Wilhelmina, gift Gullstrand, dog 1972 i Malmö. Axel Harry dog 1960 i Huddinge, gift med Rut Olivia f 1901 i Sibbarp, död 1984.

Föräldrarna och de flesta av barnen är gravsatta tillsammans på Vessige kyrkogård under en bastant stenhäll

Severin Cederbergs familjegrav

1918-1939

Bengt Johan Andersson född 1861-01-21 i Hukered död 1935

Anna Christina Bengtsdotter 1862-02-17 i Gällared 1939

Barn: Albert f 1886, Hulda f 1888, Karl Adolv f 1890, Gustaf Harry f 1894, Anders Birger f 1896, John Sjunne f 1899, Hilding f 1902 och Ivar f 1904.

När familjen flyttade in från Hukered hade deras äldsta barn redan flyttat hemifrån (se Hukeredshäftet). Enligt ekonomiska kartan 1925 ägde de fastigheterna 1:5 o. 1:7

Johan Andersson med hustru Anna Christina

Bostadshuset i Lunnabol 1:5

Ur mannens bouppteckning 1935: Tillgångar ca 1.200 och skulder ca 880 kronor. Värdet av fastigheten tas inte upp och inte heller några kreatur, vilket betyder att de redan lämnat gården ifrån sig, troligen till Hilding Johansson, som häftade i skuld till föräldrarna med 4.000 kronor.

I hustruns bouppteckning 1939 uppges att dottern Jenny är gift med hemmansägare Algot Sigfrid Johansson i Väby 5, att avlidne sonen Anders Birgers barn Ingvar och Åge vistas på okänd ort i Norge och att barnen Karl Adolv, Albert, Hulda och Ivar alla vistas "å okänd ort i Norra Amerika".

Sonen

Gustaf Harry Johansson född 1894-08-24 i Hukered död 1926
Selma Paulina f Andersdotter 1894-06-10 i Gunnarp 1941
Barn: Gunnar Leander f 1920, Gustaf Sigurd f 1922 och Elsa Margareta f 1925

Familjen flyttade till Abild 1923, där mannen avled 1926. Änkan flyttade tillbaka till Vessige med de tre barnen, först till Lunnabol och sedan till Dalsslätt. Hon sägs ha varit fattig och haft det svårt men fick det bättre sedan hon fått arbete och bostad i Baptistkyrkan i Falkenberg. Hon dog 1941, 47 år gammal.

På 1940-talet ägdes fastigheterna 1:5 och 1:7 av Ragnar Pripp i Falkenberg, därefter av f kapten Erik Håkan Bundy, f 1889 i Burlöv, från 1948 av Cecilia Tehler, f 1919 i Vallsjö och från 1954 av Anders Andersson. Han lät avstycka en tomt runt byggnaderna från 1:5, **Lunnabol 1:11**.

1954-1972

Axel Ivar Gustafsson född 1905-01-08 i Drängsered död 1971
Alice Alfrida Maria f Andersson 1919-03-28 i Asige 2011

Axel antecknas som skogsarbetare i församlingsboken, men paret sägs ha haft det mycket fattigt och besvärligt. De var också, som man säger, "original". I trakten kallades de "Lurken och Lurkesan", varför vet vi inte. När mannen dog omyndigförklarades hustrun, vilket kan vara en förklaring till den besvärliga situationen. Många ortsbor minns fortfarande paret, som körde på sina mopeder både till Vessige samhälle och till Falkenberg.

När Axel dött 1971 fick Alice komma till ålderdomshemmet, trots att hon då bara var 52 år gammal. På Älvgården träffade hon Stig, född 1933, och de blev kära i varandra. Kärleken höll i sig och efter några år flyttades de båda till ett hem i Skåne. Stig dog 2000. Alice fick stanna kvar till 2010, då hon flyttade tillbaka till Älvgården och där dog hon i januari 2011. Det sägs om Alice, att hon alltid gick och kramade sin handväska och inte ville lämna den ifrån sig. Man kan förstå henne, hon hade nog aldrig haft egna pengar under den första delen av sitt liv.

Nytagen bild av bostadshuset på 1:11 och ruiner av ladugården?

1971 hade Arne Pettersson f 1927 lagfart på fastigheten, 1974 Lisbet Johansson f 1950 och 1977 Olof Johansson f 1929. Numera används 1:11 som fritidsfastighet av en dansk småbarnsfamilj.

Lunnabol 1:3

Den 2:a gården som var med vid laga skiftet 1875-1878 var Carl Johan Svenssons gård, som senare fick beteckningen 1:3. Då började en orolig tid bland bönderna, både före och efter laga skiftet, med ständiga köp och försäljningar och korta gårdsinnehav.

1855 hade Carl Svensson och hans hustru köpt 39/240 mtl i Lunnabol av Anders Nilsson och Bengta Nilsson (som inte finns antecknade i husförhörslängderna!). 1859 köptes ytterligare 13/240 av samma säljare. 1861 sålde de 1/16 mtl till Peter Cederberg och hans hustru (för 883 riksdaler 34 öre riksmünt) och 37/240 mtl till sonen Anders Carlsson. 1869 sålde de ytterligare 1/8 mtl till sonen.

1852-1880

Carl Johan Svensson född 1823-03-29 i Asige
Johanna Andersdotter 1821-03-04

Barn: Anna Sophia f 1846, Anders f 1848, Nils Johan f 1853 och Henning f 1858.

Carl och hans familj kom närmast från Björsered, där han varit arrendator i några år. De brukade gården till omkr 1875, se nedan.

1861-omkr 1870

Peter Cederberg född 1814-10-21 i Ö. Kjerrstorp, M död 1868
Beata Svendsdotter 1816-07-27 i Abild 1897

Barn: Johannes f 1843, Bengt Peter f 1846, Severin f 1849, Olof och Eva f 1852.

Familjen kom närmast från torpet Fröalyckan i Sörby. Peter hade dessförinnan varit ladufogde på Fjällalunda, en kort tid lantarbetare i Halmstad och torpare i Sörby. Han dog 1868 av lungshot, 53 år gammal, men hade då redan sålt gården till Nils Eliasson i Årnared för 450 riksdaler riksgälds med undantagskontrakt. Kontraktet transporterades samma år på en Hendrik Nilsson som sålde gården vidare till Nils Aron Andersson i Sörby.

Undantagskontraktet löd: Säljaren får begagna kammaren jämte stugan och tillgång till köket mot det att 50 rdr af köpesumman får innestå oräntade så länge som säljarne begagna dessa hus. På samma villkor förbehålla sig säljarne ett stycke jord, belägen söder om vägen från husen till allmänna farvägen, men sedan ofwannämnde 50 riksdaler efter 3ne månaders uppsägelse äro betalte, så skola säljarne genast afträda både hus och jord. Köparna förbinder sig att lägga loft och golf i ofwannämnde kammare.
Lunnabol den 21 mars 1867. Peter Cederberg och Beata Cederberg.

Änkan fick kämpa hårt för att få ut den innestående köpeskillingen. Hon fick dock gehör i häradsrätten och vann så småningom målet. Församlingen betalade hennes lösen av utslaget, 2 rdr 25 öre rmt, eftersom hon var "mycket fattig", vilket vi också ser i bouppteckningen efter mannen: Tillgångar 30 riksdaler och skulder 32. Det antecknades i bouppteckningen att undantagsförbehållet låg inne hos rätten för prövning. Vid begravningen bjöds endast på ost, smör och bröd.

Beata levde i ytterligare nära 30 år. Hennes namn förekommer i många sockenstämmoprotokoll, när hon begär hjälp till sitt livsuppehälle. Hon dog på fattighuset som fattighjon, 81 år gammal.

Hennes äldste son Johannes hade olika drängplatser; i Torshög, Bjerrome, Sörby Skattagård bl.a. Någon gång efter 1881 tog han ut äktenskapsbetyg för vigsel, 1889

finns han med i "obefintlighetsboken". Kanske reste han till Amerika utan att ta ut flyttningsbetyg? Bengt är upptagen i 1890 och 1900 års folkräkningar som snickare, gift och boende i Helsingborg. Severin har vi läst om tidigare i denna berättelse. Olof var dräng, torpare och arrendator i bl.a. Hukered (1875-1885) och Vägbro i Gunnars-torp (1898-1909), gift med Potentia Bengtsdotter, Bengt Perssons dotter, Hukered 1:4. Olof dog i Tenlingabo i Askome 1910. Hans tvillingsyster Eva gifte sig med Leander Sköld Johansson i Dagsås. Makarna flyttade till Amerika 1888 med sina 3 barn.

För att återgå till Carl Svenssons gård: Under ca 3 år bodde Anders Hansson, f 1819, med hustru Peternilla Arvidsdotter, f 1827, och 3 barn i Lunnabol. Andreas var arrendator, förmodligen på Carl Svenssons gård. Familjen kom från Glostorp 1864 och flyttade till Spången 1867 (läs om dem i Sjönevads-häftet).

Carl Svenssons dotter Anna Sophia gifte sig 1872 med Nils Johan Kristiansson, f 1849 i Abild, och de verkar ha ägt och brukat gården under något år 1875-1876. De tog sedan tjänst som statare och flyttade 1876 till Skrea, 1877 till Abild, 1880 till Asige, 1882 till Eftra, 1884 till Harplinge och 1886 flyttade makarna med sina 5 barn till Amerika.

Carl Svenssons son Nils Carlsson ägde 1/32 mtl vid laga skiftet 1875; han hade köpt 1/32 mtl av Nils Aron Andersson i Sörby 1872 och samma år 7/240 mtl av sina föräldrar med tillträde 25 mars 1876 till hus och jord och med undantagskontrakt för säljarna (se nedan).

"Af ofvan nämnde hemmansdel förbehålles i bådas vår lifstid såsom undantag två och en half tunna råg, en half tunna korn, två tunnor hafre ren och strid säd, tre tunnor friska potater, hvilken spannmål lemnas årligt i Oktober månad samt dagligen en fjerdedels kannan nymjölkad mjölk, så vinter och sommar födt ett får i likhet med hemmansinnehafvarens, årligt på tjenligt gödslad jord få utsatt fyra kappar potater samt förbehålla vi oss rättighet att inhägna och odla så mycken jord på försålda hemmansdelens utmark vi önska och förmå att sköta, bruka och begagna under vår lifstid.

Och skall köparen eller hans rättsinnehafvare under ofvan berörde vår lifstid förse oss med bränsle till vårt behof framkört och sönderhugget hemma på gården färdigt att begagna samt skall vår mäld forslas till och från qvarn samt lemna fri skjuts till och från kyrkan då vi sådant behöfva och påfordra.

Förbehålles att få fritt tillgång att begagna köparens eller hans rättsinnehafvare till hemmansdelen kök och bakugn, och skall härofwan förbehållne vilkor taga sin början den 25 mars 1876 och fortfara oafkortade i bådas vår lifstid och till säkerhet för här ofwan betingade undantagsförmåner förbehålla vi oss rättighet att söka och vinna in-teckning i såväl försålde hemmansdelen som uti köparens förut egande 1/32 mantal nr 1 Lunnabohl. den 25 augusti 1872"

Vid laga skiftet 1878 beslutades att Nils Johan Carlsson skulle flytta ut sina hus. Det verkar dock som om han uppfyllde sina åtaganden mot föräldrarna ändå, fast i Abild istället. Både Nils och hans föräldrar flyttade till Pugabol i Abild 1875, Nils köpte en gård på 3/16 mtl där och föräldrarna bodde på "undantag". De flyttade tillbaka till Lunnabol redan året därpå men flyttade så till Abild igen 1880.

I Abildsboken, sid 245, kan vi läsa om Nils. Han gifte sig 1875 med Johanna Johansdotter, född 1855 i Abild och de köpte 1891 hennes släktgård Efshult 1:10 i Abild. De brukade gården till 1920.

Den yngste sonen Henning gifte sig 1887 och flyttade också till Pugabol, till en gård på 3/16 mtl. Vi kan läsa om honom i Abildsboken och se en bild på honom på sid 219. Föräldrarna var inhyses i Henning Carlssons familj till sin död, 1904 resp 1906.

Lunnabol 1:3 som 1908 ägostyckades till 1:7 och 1:8 ägdes av Severin Cederberg, som också ägde 1:5 och 1:6, se ovan under 1:5. Endast på fastigheten 1:5 fanns byggnader.

Lunnabol 1:4, senare 1:9

Carl Svenssons äldste son, Anders Carlsson, bodde kvar på den ursprungliga gården. I laga skifteshandlingarna beskrivs hans byggnader så här:

Manbyggnader: 30 fot lång, 23 fot bred, 9 fot hög af furu och gran på stenfot under halmtak. Inredd till förstuga, stuga med spis, kök med spis och bakugn, herberge med spis samt en mindre bod jämte vind. Källare under köket
Ladugården: af furu, gran och eke på stenfot under halmtak. 70 fot lång, 16 fot bred och 6 fot hög, Indelt till fähus, 2ne lador, loge samt port. Alla husen i godt skick”

De byggnader som brodern Nils ägde och som skulle flyttas ut var något mindre och något enklare men i någorlunda gott skick. Vi vet inte vad som hände med dessa hus. Kanske de flyttades till gårdens nya plats (1:5) eller upp till platsen för torpet Skogslyckan?

1869-1932?

Anders Carlsson	född 1848-11-27 i Alfshög	död 1936
Elna f Bengtsdotter	1854-10-05	1943

Barn: Henning f 1876 och Hulda f 1881.

Elna var dotter till Bengt Persson, Lunnabol 1:2. 1910 var Henning Andersson arrendator i Glöshult, Drängsered, gift med Johanna Bernhardina, f 1885 i Drängsered, 2 barn. Hulda var gift med hemmansägare Carl Mauritz Olofsson, f 1870 i Abild. De hade 2 barn och bodde i Grinnared, Abild.

1898 sålde makarna 1/128 mtl av hemmanet inkl åbyggnader till Carl Johan Andersson och hans fästekvinna för 700 kronor. Hemmansdelen innehöll bl a ”Skogslyckan och Persåslyckan”. Kontraktet transporterades på Johan August Johansson, Slätthult 1906. Vid ägostyckning 1907 delades 1:4 i 1:9 och 1:10.

Anders Carlsson dog av ålderdom, 88 år gammal, och hans hustru av ålderdom och influensa, 89 år gammal.

1932 fick Anders Reinhold Andersson lagfart på fastigheten 1:9. 1973 gjordes en sammanläggning av 1:5, 1:7 och 1:9 till 1:12.

Lunnabol 1:10 (beteckning fr 1907)

1898-1908

Carl Johan Andersson	född 1873-08-02 i Skällinge
Anna Josefina Larsdotter	1871-05-23 i Ullared

Barn: Johan Johansson (fosterson) f 1896 i Ljungby, Jenny Amanda f 1899, Erik Yngve f 1901 d 1901, Anders Yngve f 1902 d 1902, Anders Petter f 1903, Ellen Elisabeth f 1905 d 1907 och Gustaf Reinhold f 1908. Tre av barnen dog som spädbarn, dödsorsak anges inte i dödboken.

Makarna hade gift sig 1898 och samma år flyttat till Lunnabol. Vi gissar att de flyttade till den plats där torpet Skogslyckan legat. Förra torpare Eric Svensson lämnade Skogslyckan 1898 som undantagsman och flyttade en bit bort, till Ljungslätt i Sjösgärde.

Gläntan där Skogslyckan och senare Carl Johan Anderssons m fl byggnader låg. Det finns många husruiner på den här platsen

1908 flyttade familjen Andersson från Lunnabol till ett arrende i L. Grimshult (se Grimshultshäftet). Därifrån flyttade de 1926 till Gunnarstorp.

Fostersonen Johan var son till pigan Alma Kr Johansdotter i Morups fattiggård. Som 19-åring gav han sig iväg till Amerika. Dottern Jenny Amanda fick sin första pigplats i Årstad när hon bara var 14 år gammal. Sedan tjänade hon piga på ytterligare fyra platser innan hon gifte sig 1926 med stationskarl Adolf Bengtsson, f 1879 i Stafsinge, och är då antecknad som sömmerska. Hon dog året efter i en hjärtsjukdom.

Sonen Anders Petter dog 1971 i Källedal, Vessige 9, gift med Hulda Olivia f 1902 i Källsjö. Sonen Gustaf tog över torpet Dalen i Lia 1940. Hans mor blev änka 1947 och då flyttade också hon dit (läs om Dalen i Liahäftet). Gustaf flyttade till Askome 1949 och gifte sig med Judit Lovisa, f 1899. Han dog i Backagård 1979. Modern dog på ålderdomshemmet 1954.

1907-1930

Johan August Johansson född 1871-09-26 i Drängsered död 1928
Amanda Sofia Nilsson 1870-11-18 i Ljungby 1927
Barn: Jenny Olivia f 1896 d 1928, Johan Alfred f 1898 och Carl Edvin f 1907

Johans moder, Inger Christina Johansdotter, f 1832 i Drängsered, änka 1891 bodde i familjen från 1896 till sin död 1907. Hon antecknas som utfattig. Familjen kom närmast från Krogsred, men de hade bott i Lunnabol tidigare, se under Lunnabol 1:2. I bygden kallades Johan ofta "Stuta-Johan", eftersom han använde en stut istället för häst framför vagnen. Han söp hårt sägs det. När han glad och livad kom hem sent om nätterna, åkandes efter sin stut och högt sjungandes, blev Henning i granngården störd i sin nattsömn och bad honom vara tyst. Det respekterade han och upphörde med sin sång strax före och efter gården.

Hustrun dog i en bröstsjukdom, 57 år gammal. Året efter miste han också sin dotter, som tragiskt tog sitt liv, endast 32 år gammal. Själv tog han också sitt liv ett halvår därefter. Enligt bouppteckningen försvann han "från sitt hem den 5 nov.

1928 och numera funnen död i en insjö å ägora till hemmanet Lya i Vessige socken”.

I hustruns bouppteckning tas upp värdet av fastigheterna 3/64 mtl och 1/96 mtl i Lunnabo 1 till taxeringsvärdena 3.600 kronor. Kreaturen: 1 oxe, 2 kor, 1 ungstut, 1 gris och 12 höns värderades till 1.068 kronor. Tillgångar 5.255 och skulder 500 kronor. Makarna verkar alltså ha haft det bra ekonomiskt sett.

I ”hemmadottern Jenny Johansson, Lunnabo” bouppteckning finns tillgångar för 985 kronor: 1 symaskin 40 kronor, 1 cykel 20, gångkläder 50 och arvet efter modern som en fordran av brodern Alfred 875 kronor. Skulder 400 kronor.

Johan Johansson hade lämnat gården före sin död. I bouppteckningen efter honom tas upp tillgångar för 2.078 och skulder för 475 kronor. Bland tillgångarna fanns en ”intecknad förbindelse hos Johan Andersson i Lunnabo å 2.000 kronor”. Det var han som övertagit gården.

Sonen Johan Alfred gifte sig 1935 med Rut Elisabet f 1904 i Gunnarp. Han dog 1967 och hustrun 1995 i Gunnarp. Sonen Carl gifte sig 1930 med Hildur Hellström, f 1908 i Lyngen. Han var hemmansägare i Lia och blev också en duktig stenhuggare (läs om honom i Liahäftet).

1928-1944

Johan Andersson

född 1886-06-26 i Årstad

Johan Andersson arbetade som dräng i bl.a. Allberg i Årstad och Backagård i Okome och provade också på att vara arrendator och åbo i Skjervered i Askome. I några månader var han dräng i Sembs mölla, innan han 1928 flyttade till Lunnabo.

Vi vet inte om han bedrev något jordbruk på sin gård eller hade några kreatur. Vi vet att han sysslade med affärer men inte hur länge. Han kallades ”KaffeKnallen” eller ”Lunnaboknallen” och ”Staves-Johan” fick han heta livet ut (som oäson till Gustava Eriksdotter i Skrea).

Husen började säkert bli dåliga, det var nog därför han byggde sig en liten stuga i backen ner mot Sjösgårdessjön. Han ägde de små skogsfastigheterna Lunnabol 1:6 och 1:8 (som numera tillhör Sjösgårde). Det sägs att han plockade ner husen uppe på gården 1:10 successivt och använde som bränsle i sin nya stuga. Eldningen skötte han dock så illa så stugan brann ner.

Johan flyttade då ner till Göranstorp, Møllegård 1:14, en pytteliten stuga om 1 rum och kök alldeles nere vid Åtrans kant, som råkade vara ledig 1944. Han dog 1973 på Älvgården.

Rester efter Lunnaboknallens stuga

Lunnabol 1:12

Fastigheten bildades genom sammanläggning 1954 av del av 1:5 samt hela 1:7 och 1:9. Makarna Andersson flyttade till bostadshuset på 1:9 år 1932 från Drängsered.

I Gods och Gårdar 1964 kallas de småbruksägare. Taxeringsvärdet för 1:12 var då 32.700 kronor och arealen 48,6 ha, varav 6,5 ha åker.

Anders Reinhold Andersson född 1907-10-05 i Drängsered
Rut Inez Viola f Gustafsson 1910-02-17 i Drev, Kronobergs län
Barn: Kurt Evald f 1934

Orienteringsklubben Gläntan (bildad 1940) köpte gårdens ladugård 1963 och byggde om den till klubblokal, vilken föreningen fortfarande använder (det finns mycket att läsa om OK Gläntan i hembygdsboken sid 308).

Sonen Kurt var aktiv och framgångsrik orienterare på 1950-talet. Föräldrarna flyttade till Torup 1961, sonen övertog fastigheten och bodde kvar några år i det gamla röda huset med sin hustru Agda Gunnel f Bengtsson f 1934 i Slöinge. Han drev bl a en såg, som fortfarande var i bruk när hembygdsboken skrevs 1996 (sid 146) men inte längre. Kurt Andersson dog 2005 i Rydöbruk och fastigheten ägs nu av hans son Ingvar Andersson, född 1965 i Torup.

Tomten där det gamla röda huset och orienteringsstugan ligger, avstyckades från 1:12 för några år sedan och såldes till grannen Göran Johansson, Björsereds Emballage AB. Bostadshuset hyrs ut för åretruntboende.

finns något kvar av det gamla huset?

den gamla ladugården som blev klubbhus

Lunnabols torp

Vi har inte hittat mer än 2 torp i kyrkoböckerna; Perstorp 1855-1871, och Skogslyckan, 1859-1898. Det nämns också en stuga på slutet av 1700-talet, dit bl a Per Jeppesson flyttade efter att ha lämnat sin gård. Torpet Ljungslätt bokfördes under Lunnabol till omkr 1860, därefter under Sjösgärde (se Sjösgärdes-häftet). Perstorp har vi inte kunnat lokalisera, men det borde ligga på utmarken till fastigheten 1:10. Kanske det har fått sitt namn av Perssjön i närheten eller av Persåslyckan.

Perstorp

1855-1864

Lars Jönsson född 1819-07-02

Anna Greta Håkansdotter 1817-10-24

Barn: Johanna Carolina f 1851, Johan Emanuel f 1855 och Carl August f 1860.

Familjen kom från Årstad 1855 och flyttade till Drängsered 1864.

1865-1871

Christoffer Bengtsson Lindberg född 1824-03-21 i Askome

Anna Sara Andersdotter 1834-03-01 i Willstad

Barn: Johan Alfred f 1866 och Johanna Beata f 1869.

Christoffer var son till Bengt Andersson och Johanna Svensdotter i Askome Ängstuga. Han antogs som båtsman för Lia och Sjönevad i januari 1845 och slutade sin tjänst 1865. Samma år gifte han sig med Anna Sara från Willstad i Småland och flyttade till Perstorp som torpare. Anna Sara hade i några år varit piga i Björsered och i Hukered.

De stannade inte länge på torpet, redan 1871 flyttade de till Sparfvastugan i Grimshult. Där stannade man i 7 år och där föddes sonen August 1873. I oktober 1878 flyttade familjen till Kärda i Jönköpings län, där mannen fått tjänst som grindvakt! Familjen flyttade vidare till Värnamo 1880 till ny grindvaktstjänst. Vid folkräkningen 1890 var mannen grindvakt i Sörsjö, Värnamo. Vid folkräkningen 1900 har Anna Sara Lindberg blivit änka, hon kallas husägarinna och bor kvar i Sörsjö.

Skogslyckan

1857-1898

Sven Christensson född 1796-07-27 i Abild död 1869

Hedvig Charlotta Lagercrantz 1798-07-27 i Rolfstorp 1870

Sven var född på Lilla Holmelia i Abild och hustrun var dotter till "captain" Axel Lagercrantz f 1767 i Rolfstorp (Hedvigs födelsedatum osäker uppgift). Makarna flyttade till Lunnabol 1857 från Abild, där de brukat en gård i Stålröd sedan 1836.

Deras son Eric kom från Danmark 1856, där han verkar ha varit i 7-8 år, han fick arbetsbetyg dit 1848. Något år bodde han i Gunnarstorp, men 1859 fick han torpkontrakt på Skogslyckan av sin bror Carl Svensson i Lunnabol, se nedan, och han gifte sig 1863 med Olena Sofia från Glostorp. Föräldrarna var troligen inhyses hos sonen.

Eric Svensson född 1825-03-02 i Asige

Olena Sofia Hansdotter 1831-09-09 i Vessige?

Barn: Sven Henning f 1864, Hedvig Beata f 1867 och Anders Johan f 1873

"Contract. Jag undertecknad med min hustrus Johanna Andersdotter samtycke uplåta till min Broder Erik Svensson i Lunnabol, att på vårt utsockne frälsehemman Lunnabohl i Wessige Socken, få upodla sig ett Torpställe på vår utmark i den så kallade Skogslyckan som sträcker sig up till Brotet (?) wid Pärnsån och fölier Larssons rågång, samt tillika får han inhägnad den så nemde Siöalyckan.

1. Dessa jordstycken skall Torparen själfv inhägnad och för dess begagnande i årlig skatt till oss eller våra Rättsinnehafvare Betala 4 Rdr Riksmünt om året, samt 4 karldagsvärken om året med föda hos oss. (änm. 1 dagsverk = 1:50 rdr rmt)

2. Torparen äger att opåtalt Disponera de Hus som han själfv uppfört, män får intet intaga några inhyses Personer utom Ågarnes Lof.

3. Får Torparen själfv anlägga Wäg från Torpstället der som han tiänligast finner intill kyrkovägen.

4. När nu torparen fulgör sina skyldigheter till oss och kronan samt alla andra onera som af Torpet kan fordras, skall han och dess blifwande hustru och Barn i deras Lifstid äga en

Orubbad Besittning för sig och Arfwingar samt upföra sig anständigt mot oss och grannar, och skall intet skatten uphöjas i hvad förändring som ske skulle.

5. Torparen får Disponera den tillväxande skogen på Lunnabol utmark samt Bete på densamma till så många kreatur som Winterfödes på Torpet, och tillträdet får ske den 25 Mars 1860. Lunnabol den 26 juli 1859. Carl Svensson Johanna AndersDotter”

Nils Carlsson, f 1853, har berättat om sin farbror Eric Svensson i en intervju, gjord av Alfred Nilsson 1940 (ingår i Jöns Lundsgårds uppteckningar): Vi får nog ta berättelsen med en nypa salt; Enligt våra källor var Eric Svensson torpare i hela sitt liv och det var nog inte hans egna, alla de där nötkreaturen.

”Här i våra trakter förekom det ofta att folk vissa tider på året gav sig iväg till långt bort belägna trakter för att söka arbetsförtjänst. Det hände också ofta att de reste till Danmark och stannade där i flera år. Min farbror Erik t ex var i Danmark i många år under sin ungdomstid. Han hade inte lyckats spara ihop mycket där, men han hade fått lära sig arbeta med en otrolig fart. När han kom hem köpte han en stor utmarksskift på Lunnabo och där odlade han upp många tunnland och byggde en gård där. Stenen plockade han upp ur jorden och lade stengärdesgård av. Många tusen alnar enkel stenmur lade han upp. Innan han slutade sina dagar, hade han odlat så mycket att han födde 12 st vuxna nöt, varav 2 st dragoxar, på den forna magra ljunghäcken”

Eric och hans hustru bodde kvar på torpet Skogslyckan till 1898, men torpet hade då upphört och blivit ett undantag. Också änkorna Beata Maria Svensdotter (änka efter Bengt Persson, 1:2) och Beata Svensdotter Cederberg (änka efter Peter Cederberg, 1:3) bodde på Skogslyckan 1898. Bengt Persson och hans hustru kan ha flyttat dit redan på 1880-talet. Beata Maria Svensdotter flyttade 1898 till Falkenberg och Beata Cederberg till fattighuset i Glostorp, där hon avled samma år.

Eric Svensson och hans hustru flyttade till Ljungslätt. Dottern Hedvig Beata hade gift sig med hemmansägare Johan Peter Andersson i Ramnared, Drängsered och de hade vid folkräkningen barnen John Hugo f 1893, Albertina Gunhild f 1896 och Gustaf Anselm f 1899. Sonen Anders Johan reste till Amerika som 19-åring. Han kom tillbaka igen men reste åter iväg. Han var inskriven i obefintlighetsboken år 1900. Äldste sonen Henning blev hemmansägare i Sjösgärde (se Sjösgärdeshäftet).

Till Skogslyckan, som vi tror, flyttade nu Carl Johan Andersson med familj och byggde upp sin gård (se ovan under 1:10).

Det finns fortfarande tydliga rester av linbastan en bit från Skogslyckan

Nils Carlsson f 1853 och Henning Carlsson f 1858 har berättat några historier (ingår i Jöns Lundsgårds uppteckningar från 1940-talet), som säger en del om en skogsbornas liv under mitten och slutet av 1800-talet. (Läs om Nils och Henning under gård 1:3).

Nils berättade bl.a. om den handel som bedrevs i Falkenbergs stad mellan skogsborna och slättborna. På torget salufördes t ex spannmål, träslöjd, kött, fisk, grönsaker, ”takhängslen” mm. Skogsborna behövde särskilt råg, som ”ansågs inte kunna växa i skogsbygden på den tiden”. Säden malde de ofta vid Hertings kvarn,

där det alltid var ”tillräcklig vattenkraft vilket sällan var förhållandet med de kvarnar som lågo uppåt skogsbygden, vid bäckar och små åar.”

”Men det hände också vissa år, att slättborna ingen säd hade att avyttra. När det hade blivit så nära missväxt. Jag minns en försommar, det var ett av åren på 1860-talet, då jag var med far i staden med ett lass bark. Vi skulle förstås ha säd eller mjöl med oss hem, men det var stört omöjligt att få tag i något sådant, varken på torget eller hos handlarna.

Så rätt vad det var, spörjde vi att ett fartyg kommit in i hamnen som hade bröd till last och sålde ut det direkt från fartyget. Det skulle ha kommit från Danmark. Vi gick förstås dit, och där var så fullt av folk som ville köpa bröd, så de höll nästen på att storma båten. Far lyckades dock att handla sig till en säck med bröd. Det var fint siktebröd, bakat till såna där små 12-skillingskakor, som handlarna ibland brukade ha på den tiden. Det var inte mycket att komma hem till en hungrig familj med, där många barnamunnar väntade. Särskilt som vi, så väl som andra häromkring, voro vana vid det grovsådiga havrebrödet och på grund därav voro mycket ibärliga (= storättna). Det där 12-skillingsbrödet smälte ju som socker i munnen. Men mor ransonerade det förstås, så det blev ingen stor bit bröd vi fick till vart mål. Och det förekom ju aldrig att man fick äta sig riktigt mätt någon gång på den tiden.”

Nils Carlsson har också berättat om barkförsäljningen från skogsbygden:

När vårsådden avslutats här i skogsbygden, började man ”skala bark”. Det var en god kontantinkomst för skogsbon och hur lite skog det än fanns till stället, så försökte man åtminstone skala ett lass bark, så att man fick lite att ”handla té hösten” för, dvs till den stundande höslåttern. Ty i slättertiden skulle det vara kalasmat med mycket brännvin, synnerligen på slätterölen.

Barken betalades med 3 riksdaler tunnan för torkad och hackad bark och det var med hänsyn till den tidens höga penningvärde en mycket god betalning. Och det hände ofta att ortens egendomslösa backstusittare kommo efter där bönderna skalat, samlade ihop och skalade barken av ris och lillfingertjocka pinnar, som bönderna lämnat. Härav kan man förstå hur fattigt och ont om förvärvsmöjligheter det då för tiden var för denna kategori av landsbygdens folk.

Barken skalades mest av ek men även björkbark köptes fast till något lägre pris. Samtidigt som man fällde björkträna för att skala av barken passade man också på att skörda lövet av dem.

Sedan träet sålunda skalats torkade det bra under sommarens lopp och blev till vintern lämpligt till ved eller gagnsvirke (?) Av eket höggs sålunda stav, eller hjulek som såldes till tunnbindarne i Falkenberg. Det eke som var kvistigt och mindre grant, klyvdes upp till takhängsle. Det sålde man till slättboarna, som använde sådana klampar till att hänga grensle över takåsen till sina halmtak.

Sålunda utnyttjades skogen mycket väl på den tiden här på orten.”

Brodern Henning Carlsson, f 1858, har berättat om gårdfarihandlarna på den tiden:

”Gårdfarihandlare eller knallar, som de kallades här, gick det rätt många i min barndoms- och ungdomstid. Det var tygknallar, vävskedsknallar och borstaknallar. Tygknallarna kommo från Marks härad i Västergötland och de hade rediga hemvävda tyger som folk gärna köpte, även om de voro lite dyrare än de granna fabrikstyger i staden. Ty de där fabrikstyger kunde ju inte hålla en halv mansålder, ändå man inte hade dem annat än till hälat (helg). Vävskedsknallarna kommo från Sydhalland, särskilt från Hishult, ty där neråt bodde vävskedsmakarna. Borstaknallarna kommo mest ifrån Småland. De hade klädborstar, ryktborstar och rotaborstar. Sopborstar användes inte på den tiden. Till att

sopa golven använde man kvastar av björkris eller kråkbärsris som man tillverkade själv. Till att damma av möbler o. dyl. använde man stora och granna hönsvingar.

Hemmaboende här i trakten var bara en knalle som jag minns, en som de kalla "lumpagubben". Han hade bara kaffe och cikoria samt lite socker, men det var oftast kandisocker (bröstsocker). Han hade inte större lager än att han bar det i en större näsduk. Således bara ett litet knyte. Han köpte upp lite lump också, inte mycket, bara så pass som han bar i en påse på ryggen. Det gick han till ett pappersbruk uppe vid Smålandsgränsen med och där fick han sitt lilla lager av specier påfyllt."

Lunnabol idag

2 bostadshus, det ena åretruntbostad, det andra fritidshus, och 1 klubblokal. All mark förutom de två små tomterna 1:11 och 1:13 tillhör fastigheten 1:12, som ägs av Ingvar Andersson, Torup.

Källor:

Skriftliga källor: Kyrkoböcker, bouppteckningar och mantalslängder (på nätet) Hallands landsbeskrifning 1729, sockenstämmoprotokoll, fastighetsboken (SVAR på nätet), ledningsboken till fastighetsboken, Lantmäteriets "Historiska kartor" på nätet, Gods och Gårdar 1964 (CD-skiva), hembygdsboken Vessige och Alfshög, två socknar i Ätrands dalgång av Sven Larsson 1996 samt Jöns Lundsgårds uppteckningar från 1940-talet.

Muntliga källor: Göte Johansson, Björsered, Eivor Andersson, Glostorp, Holger Eriksson, Berghem samt Birgitta Johansson, Västra Frölunda (barnbarnsbarn till Johan Andersson och Anna-Christina Bengtsdotter, 1:5).

Bilder från Birgitta Johansson, nytagna bilder av Inga-Lill Cederberg.

Del av inventeringsgruppen uppe på Skogslyckan en regnig septemberdag med markägaren Göte Johansson, Björsered

fr.v. Gunnie, Bo, Holger, Stig, Göte, Sören och Ing-Brith

2014-03-02
rev 2015-09-21

Det här häftet är ett utdrag ur häftet

"Backstugor, torp, gårdar mm i Övre skogsbygden i Vessige socken" (145 sidor) -
resultat av en studiecirkel i **Vessige-Alfshögs hembygdsförening** som inventerat och
dokumenterat byarnas befolkning och bebyggelse från 1700-talet till nutid

Byarna i övre skogsbygden är Björbäcksered, Hukered, Grimshult, Björsered, Lunnabol och
Sjösgärde.